

مقدمه

مغز مرکز کنترل تمام واکنش‌های ارادی و غیرارادی در بدن است. مغز از سلول‌های عصبی که به طور طبیعی از طریق فعالیت‌های الکتریکی با یکدیگر ارتباط دارند تشکیل شده است. تشنج هنگامی رخ می‌دهد که قسمت یا قسمتهایی از مغز به دفعات زیاد سیگنال‌های غیرعادی که باعث قطع موقت عملکرد الکتریکی عادی مغز شود را دریافت کنند.

انواع مختلف تشنج

تشنج موضعی

تشنج موضعی زمانی رخ می‌دهد که عملکرد الکتریکی مغز در یک یا چند ناحیه از مغز مختل شود. دو نوع تشنج موضعی وجود دارد که عبارتند از: تشنج موضعی ساده: تشنج معمولاً کمتر از یک دقیقه طول می‌کشد. هوشیاری در این نوع از تشنج از دست نمی‌رود. تشنج موضعی پیچیده: این نوع تشنج معمولاً در لوب تمپورال مغز رخ می‌دهد. این نوع تشنج معمولاً بین یک تا دو دقیقه طول می‌کشد. هوشیاری معمولاً در هنگام بروز این نوع تشنج از دست رفته و رفتارهای مختلفی ممکن است انجام شود.

تشنج گسترده

تشنج هر دو طرف مغز را در برمی‌گیرد. در هنگام تشنج و پس از آن هوشیاری فرد از دست می‌رود. انواع مختلف تشنج گسترده عبارتند از:

تشنج کوچک

تشنج کوچک (به آن حملات غش نیز اطلاق می‌شود)

تشنج تونیک - کلونیک گسترده

تشنج میوکلونیک

اسپاسم شیرخواران

علل بروز تشنج چیست؟

با این که هنوز دلیل اصلی بروز تشنج مشخص نشده است اما علل شایعی که باعث بروز تشنج می‌شوند را می‌توان به شرح ذیل توصیف کرد:

در نوزادان و شیرخواران

- آسیب‌دیدگی‌های حین تولد
- مشکلات مادرزادی
- تب و عفونت
- عدم تعالی شیمیایی یا متابولیکی در بدن

در کودکان، نوجوانان و بزرگسالان

- مصرف الکل یا مواد مخدر
- آسیب‌دیدگی یا ضربه به سر
- عفونت
- بیماری‌های مادرزادی
- عوامل ژنتیکی
- بیماری‌های مغزی پیش‌رونده
- بیماری آلزایمر
- سکتة مغزی

برخی دیگر از عواملی که ممکن است باعث بروز تشنج شوند عبارتند از:

- تومور مغزی
- ترک مواد مخدر
- داروها

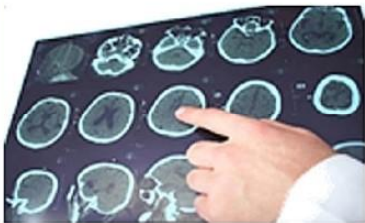
علائم تشنج چیست؟

شخص ممکن است درجات مختلفی از علائم را داشته باشد که به نوع تشنج بستگی دارد. علائم عمومی یا هشداردهنده تشنج عبارتند از:

- خیره شدن
- رعشه و حرکات لرزشی دست‌ها و پاها
- گرفتگی و سفتی بدن
- از دست دادن هوشیاری (بیهوشی)
- مشکلات و اختلالات تنفسی یا قطع تنفس
- زمین خوردن ناگهانی و بدون دلیل

تشنج چگونه تشخیص داده می‌شود؟

- آزمایش خون
- الکتروانسفالوگرام (EEG)
- تصویربرداری رزونانس مغناطیسی (ام آر آی)
- اسکن توموگرافی کامپیوتری (سی تی اسکن یا CAT)
- پونکسیون کمبری (نخاع)

درمان تشنج

اهداف اصلی از کنترل تشنج عبارت است از:

- شناسایی صحیح نوع تشنج
- استفاده از داروهای مناسب با نوع تشنج
- مصرف کمترین مقدار دارو برای دستیابی به کنترل کافی
- حفظ سطح مناسب داروهای مصرفی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رازی
مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی رازی

تشنج

واحد آموزش سلامت

عمل جراحی

یک روش دیگر درمانی برای کنترل تشنج، انجام عمل‌های جراحی است. عمل جراحی در یک شخص با ملاحظات زیر انجام می‌شود:
فرد مبتلا به تشنجی باشد که با دارودرمانی کنترل نشود.
فرد مبتلا به تشنجی باشد که همیشه در یک نقطه از مغز آغاز می‌شود.
فرد به تشنج در قسمتی از مغز مبتلا باشد که بتوان آن را بدون ایجاد اختلال در قدرت تکلم، حافظه یا دید برطرف کرد.

در صورت داشتن هرگونه سؤال یا مشکل در مراقبت از خود، می‌توانید با شماره تلفن 056 31626365 در تمام ساعات روز تماس فرمایید و آموزشهای لازم را رایگان دریافت نمایید.

دستور العمل‌های مراقبت از بیماران دچار تشنج:

مراقبتهای پرستاری در خلال تشنج:

- اطراف بیمار را خلوت کنید و وی را از دید افراد کنجکاو دور نگه دارید (بیمارانی که دارای اورا (۱۰) میباشند، فرصت دارند تا مکانی خلوت و ایمن را بیابند)
- در صورت امکان، بیمار را بر روی زمین قرار دهید و اگر بیمار در ارتفاع است (مثلا نزدیک راه پله) بیمار را از خطر سقوط محافظت نمایید.
- سر را با استفاده از یک بالش محافظت نموده و از بروز آسیب دیدگی سر پیشگیری کنید.
- لباس‌های تنگ بیمار را باز کنید.
- اگر بیمار روی تخت قرار دارد، بالش‌ها را برداشته و نرده‌های کناری تخت را بالا ببرید.

مراقبتهای پرستاری بعد از تشنج:

- برای پیشگیری از بروز آسیب‌راسیون، بیمار را در همان وضعیت خوابیده به پهلو نگاه دارید. از باز بودن راه هوایی اطمینان حاصل نمایید.
- معمولا پس از تشنج، بیمار طی دوره ای دچار کانفیوز (۱۲) و خواب‌آلودگی می‌گردد.
- در خلال بروز تشنج‌های عمومی یا بلافاصله پس از آن، ممکن است دوره کوتاه قطع تنفس بوجود آید.
- بعد از اینکه بیمار بیدار شده و هوشیاری خود را بدست آورد، باید وی را نسبت به محیط آشنا کرد.
- اگر بیمار پس از تشنج (یا پس از غش) دچار هیجان‌ات شدید شد، وی را به خونسردی و آرامش دعوت کرده و از وسایلی استفاده نمایید که حرکات وی را کنترل کند